

Udskriftsdato: 27. december 2025

KEN nr 9046 af 18/01/2022 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2021-80-0740

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2021-80-0740

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2021-80-0740

Dagbladet Arbejderen får kritik for at lade fakta fremstå som citater

Dagbladet Arbejderen omtalte i september 2021, at et universitet havde investeret i virksomheder, der opererer i ulovlige israelske bosættelser. I artiklen fremkom udtalelser, der fremstod som en koncerncontroller fra det pågældende universitets kommentarer til de konkrete investeringer. Koncerncontrolleren klagede til Pressenævnet over, at hun var blevet citeret i artiklen. Koncerncontrolleren havde alene videreformidlet oplysninger om de konkrete investeringer fra universitetets kapitalforvaltere til Dagbladet Arbejderen. Pressenævnet kritiserede, at Dagbladet Arbejderen i artiklen ukorrekt havde fremstillet oplysningerne fra universitetets kapitalforvaltere som udtalelser fra koncerncontrolleren.

[Klager] har klaget til Pressenævnet over artiklen ”[Universitetet] har investeret over to millioner i firmaer på Vestbredden”, som blev bragt den 22. september 2021 på netavisen arbejderen.dk, idet hun mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at Dagbladet Arbejderen har citeret hende i artiklen på en ukorrekt og misvisende måde.

1 Sagsfremstilling

Den påklagede artikel

Dagbladet Arbejderen bragte den 22. september 2021 artiklen ”[Universitetet] har investeret over to millioner i firmaer på Vestbredden”, hvoraf følgende bl.a. fremgår:

”[...]”

[Universitetet] har investeret et par millioner i fire firmaer, der opererer i ulovlige israelske bosættelser på den besatte Vestbred.

Det drejer sig blandt andet om det hollandske firma Altice, der har opført 121 antenner på Vestbredden og installeret kabel-tv og telefonlinjer i ulovlige bosættelser.

Det kan Arbejderen afsløre efter måneders graverarbejde. Universitetet er blevet bedt om at oplyse, om de har investeret i firmaer i bosættelser.

Og det viser sig, at [Universitetet] ([Universitetet]) har investeret 2,1 millioner kroner [”2,1 millioner kroner” er den 22. november 2021 rettet til ”2.016.855 millioner kroner”, *Pressenævnet*], selv om et flertal i Folketinget allerede i 2016 anbefalede, at investeringer *ikke* må styrke bosættelserne.

De har investeret, selv om FN’s Menneskerettighedsråd sidste år kaldte firmaer, der har aktiviteter i bosættelserne, “medskyldige i at krænke palæstinensiske menneskerettigheder”.

I juli i år kaldte FN’s særlige rapportør for de palæstinensiske områder endda bosættelserne for “en krigsforbrydelse”.

Alle Israels bosættelser og forposter er erklæret ulovlige ifølge resolution 446 fra FN's Sikkerhedsråd fra 1979.

FN lavede i februar en "sort liste" over 112 firmaer i bosættelserne, der er "medskyldige i at krænke palæstinensiske menneskerettigheder".

Allerede i 2017 lavede det danske, uafhængige, undersøgende medie og researchcenter DanWatch en liste over firmaer på Vestbredden.

Arbejderen bad i vinteren 2020 samt i sommeren 2021 [Universitetet] oplyse, om de har investeret i firmaer på FN's sorte liste samt Danwatchs liste.

Universitetet har investeret 1,37 millioner kroner i Altice og 316.855 kroner i datterselskaberne Altice France og Altice Financing [Den 22. november 2021 er følgende tilføjet til sætningen: "samt 330.000 i CNH Industrial", *Pressenævnet*].

Altice har gennem Hot Telecommunications Systems og Hot Mobile opført 121 antenner på Vestbredden og installeret kabel-TV og telefonlinjer i ulovlige bosættelser, fremgår det af DanWatch.

Hot Mobile betaler ydermere licens til israelske bosættelser, mens Hot Telecommunications Systems driver kundeservicekontorer i bosættelserne af Ma'ale Adumim og Pisgat Ze'ev.

"Ingen diskrimination"

Men antennerne gavner også palæstinenserne, skriver [Universitetet]s koncern-controller, [Klager], i en mail til Arbejderen.

"Det (Altice red.) er ganske rigtigt involveret i Hot Communications, der bl.a. gennem sit datterselskab har opstillet sendemaster i nogle bosættelser. Det er dog ikke i sig selv ulovligt, da denne infrastruktur ikke forhindrer en løsning, og der er ikke nogen tegn på diskrimination mellem israelere, palæstinensere og andre" skriver hun.

Hun tilføjer, at "dermed er der ikke noget brud på UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Fri og lige adgang til internettet vil af nogle endda blive set som et fremskridt i den udvikling, som forhåbentlig kan gøre livet bedre for alle i Palæstina", skriver hun.

I juni 2021 beder vi hende oplyse, om der er nyt i forhold til deres investeringer. [Klager] skriver, at "Altice har gennem deres datterselskaber aktiviteter i Palæstina, men der er ingen indikationer af, at deres levering af telekommunikationsydelser på nogen måde diskriminerer mellem kunder eller står i vejen for tostatsløsning".

[Ovenstående, understregne underafsnit er den 22. november 2021 ændret til følgende:

"Ingen diskrimination"

[Universitetet] bad allerede i 2017 sine kapitalforvaltere Nykredit, Sydbank og SEB om at undersøge, om universitet har investeret i selskaber, der har aktiviteter på besatte palæstinensiske områder på baggrund af rapporten fra DanWatch.

Dengang skrev Nykredit ifølge de dokumenter, som Arbejderen har fået tilsendt af [Universitetet]s administration:

"Altice: Det er ganske rigtigt involveret i Hot Communications, der bl.a. gennem sit datterselskab har opstillet sendemaster i nogle bosættelser. Det er dog ikke i sig selv ulovligt, da denne infrastruktur ikke

forhindrer en løsning, og der ikke er nogen tegn på diskrimination mellem israelere, palæstinensere og andre”.

Videre skriver Nykredit: “Dermed er der ikke noget brud på UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Fri og lige adgang til internettet vil af nogle endda blive set som et fremskridt i den udvikling, som forhåbentlig kan gøre livet bedre for alle i Palæstina”.

I juli 2021 beder Arbejderen [Universitetet] om at oplyse, om der er nyt i forhold til deres investeringer. Her skriver administrationen, at Nykredit fortsat konkluderer, “at hverken Altice eller CNH bryder internationale normer...”

“Altice har gennem deres datterselskaber aktiviteter i Palæstina, men der er ingen indikationer af, at deres levering af telekommunikationsydelser på nogen måde diskriminerer mellem kunder eller står i vejen for to-statsløsning”, skriver Nykredit til [Universitetet]. ”, *Pressenævnet*]

“Profit på besættelse”

Det er helt uforståeligt for [Den studerende], der studerer statskundskab på fjerde år på [Universitetet]. Han er medstifter af Studerende mod Besættelsen.

– Det bør være indlysende, at et universitet, uanset hvilket, ikke aktivt bør investere i virksomheder, der profiterer på at opretholde en militærbesættelse, der systematisk krænker menneskerettighederne, siger han til Arbejderen.

Han tilføjer, at så sent som i januar udkom den israelske menneskerettighedsorganisation B’Tselem med en rapport, der dokumenterer Israel som en apartheidstat.

– Derfor er jeg også virkelig rystet over, at [Universitetet] er parat til at forsvare disse investeringer, der både er dybt illegitime, og som i mine øjne decideret strider mod international lov, siger han.

[Den studerende] afviser, at det at opstille sendemaster i nogle bosættelser ikke betyder diskrimination af palæstinenserne.

- Det er fuldstændig absurd! Israels udvidelser af besættelsen gennem bosættelser ved systematiske fortrængning af palæstinensere fra deres eget land er så veldokumenterede, at [Klager]s udtalelse ikke kan tolkes som andet end absurd og et forsøg på at komme ud af en situation, som hun ved ikke fremstår pænt.

- Bosættelserne er bygget på stjålet palæstinensisk land, forbundet af vejnet der er forbudt at benytte for palæstinensere og beskyttet af checkpoints, pigtråd og betonmure. At [Klager] ikke ser noget tegn på diskrimination er dybt foruroligende.

[De ovenstående to, understregne afsnit er den 22. november 2021 ændret til følgende: ”– Det er fuldstændig absurd! Israels udvidelser af besættelsen gennem bosættelser ved systematiske fortrængning af palæstinensere fra deres eget land er så veldokumenterede. Bosættelserne er bygget på stjålet palæstinensisk land, forbundet af vejnet der er forbudt at benytte for palæstinensere og beskyttet af checkpoints, pigtråd og betonmure. At [Universitetet] ikke ser noget tegn på diskrimination er dybt foruroligende”, *Pressenævnet*]

Bygger mur

Gennem vort månedlange gravearbejde har Arbejderen også erfaret, at [Universitetet] har investeret [Den understregne tekst er den 22. november 2021 blevet ændret til: ”Som tidligere nævnt har Nykredit også

investeret 330.000 kroner i CNH Industrial på vegne af [Universitetet]”, *Pressenævnet*. Det multinationale italiensk-britiske firma producerer byggemaskiner og erhvervskøretøjer, der er anvendt til blandt andet at konstruere bosættelser, infrastruktur, industrizoner og Muren mellem Israel og Palæstina [...]

Blandt andet blev CNH’s EX355-gravemaskiner brugt, da den ulovlige israelske outpost Leshem blev opført og senest brugt sommeren 2014, da Muren blev opført langs de palæstinensiske landsbyer Bidu, Bil’in og Ni’lin. CNH ejer derudover mærket Iveco, som også er blevet brugt til at nedrive palæstinensiske huse med.

[Klager] medgiver, at CNH Industrial producerer blandt andet entreprenørmaskiner.

”Der er dog ingen indikation på, at de har solgt entreprenørmaskiner til byggeri af bosættelser eller har haft eller kunne have haft vidende og videresalg af tidligere producerede maskiner af tredjepart”, skriver hun.

Tidligere har hun skrevet til Arbejderen, at CNH Industrials salg af entreprenørmaskiner ikke er ”målrettet bosættelser. Hvad der måtte ske af videresalg kan selskabet ikke stilles til ansvar for, men det kan og skal selskaber, der er direkte involveret. Det er dette selskab dog ikke”, skriver hun til Arbejderen. ”

[De ovenstående, understregede afsnit er den 22. november 2021 ændret til følgende:

”CNH Industrial producerer blandt andet entreprenørmaskiner. I Nykredits svar til [Universitetet], som Arbejderen har fået i uddrag i juli 2021, skriver kapitalforvalteren:

“Der er dog ingen indikation på, at de har solgt entreprenørmaskiner til byggeri af bosættelser eller har haft eller kunne have haft vidende og videresalg af tidligere producerede maskiner af tredjepart”.

Tilbage i 2017 har Nykredit skrevet, at CNH Industrials salg af entreprenørmaskiner ikke er “målrettet bosættelser. Hvad der måtte ske af videresalg kan selskabet ikke stilles til ansvar for, men det kan og skal de selskaber, der er direkte involveret. Det er dette selskab dog ikke”, *Pressenævnet*]

“Universiteter har et ansvar”

[Den studerende] er dybt uenig.

– At CNH Industrials er impliceret i opførsel af infrastruktur, der understøtter israelsk apartheid, er derfor indlysende. Det er deres ansvar, hvem de sælger maskiner til, præcis som det er [Universitetet]s ansvar, hvem de investerer i. Her kan der ikke være nogen tvivl om, at [Universitetet] har et aktiv i apartheid og diskrimination, uanset hvilke juridiske smuthuller [Klager] måtte henvise til, lyder det fra den studerende. [Den understregte tekst er den 22. november 2021 ændret til: ”Her kan der ikke være nogen tvivl om, at [Universitetet] har et aktiv i apartheid og diskrimination, uanset hvilke juridiske smuthuller [Universitetet] måtte henvise til, lyder det fra den studerende”, *Pressenævnet*].

– CNH Industrials maskiner bliver brugt i ulovlige operationer på Vestbredden blandt andet i opførelse af den otte meter høje betonmur, kaldet “apartheidmuren”, nedrivning af palæstinensiske huse, opførsel af bosættelser, og listen fortsætter.

[Klager] oplyser, at hun har sine oplysninger fra Nykredit og Skandinaviska Enskilda Bank, SEB, som er [Universitetet]s kapitalforvaltere – det vil sige dem, der rådgiver om, hvor man kan investere. [Den understregte tekst er den 22. november 2021 ændret til: ”[Universitetet] [har] oplysningerne fra Nykredit og Skandinaviska Enskilda Bank, SEB, som er [Universitetet]s kapitalforvaltere – det vil sige dem, der rådgiver om, hvor man kan investere.”, *Pressenævnet*]

Det får [Den studerende] til at foreslå, at [Universitetet] selv tager affære og straks trækker sig ud af investeringerne.

– Dette kan ikke være en større manøvre end at underrette kapitalforvalteren om denne beslutning. Meldingerne fra [Klager] [De understregne ord er den 22. november 2021 ændret til: ”Meldingerne [fra [Universitetet]”, *Pressenævnet*] vidner desværre bare om, at universitetet ikke erkender, at disse investeringer er en direkte meddelagtighed i Israels apartheid og menneskerettighedskrænkelser, siger han.

“Pres på universiteter”

[Den studerende] mener, at der skal “et massivt offentligt pres til, før [Universitetet]s trækker sig fra investeringerne”.

– Her mener jeg, at vi som studerende har ret til at stille vores universitet til ansvar og kræve, at [Universitetet] øjeblikkeligt trækker sig fra investeringerne. Hvis ikke investering i apartheid og menneskerettighedskrænkelser bryder med [Universitetet]s etiske investeringspolitik, så ved jeg slet ikke, hvad denne politik er til for, siger han til Arbejderen. [Universitetet] [De understregne ord er den 22. november 2021 ændret til ”[Universitetet]s kapitalforvaltere”, *Pressenævnet*] fastholder, at de ved at investere i firmaer i bosættelserne overholder FN’s principper om investeringer.

Principperne bygger på humanitær folkeret og internationale menneskerettigheder og bidrager med klare retningslinjer for virksomheders ansvar for at forhindre krænkelser. Virksomheder skal:

1) Undgå at forårsage eller bidrage til negativ påvirkning af menneskerettigheder gennem deres egne aktiviteter og adressere disse effekter, når de opstår.

2) Søge at forhindre eller afbøde negativ påvirkning, der er direkte forbundet til deres aktiviteter, produkter eller services af deres forretningsforbindelser, selvom de ikke selv har bidraget til disse negative indvirkninger.

[...]

RETTELSE:

Denne artikel er rettet af redaktionen den 22. november 2021. I en tidligere version har Arbejderen fejlagtigt citeret [Universitetet]s koncerncontroller [Klager]. [Klager] har på intet tidspunkt givet udtryk for sin holdning til [Universitetet]s investeringer, hverken på vegne af [Universitetet] eller egne vegne, men blot videreformidlet fakta og oplysninger leveret af [Universitetet]s kapitalforvaltere. Det fremgår tydeligt af mailkorrespondancen, at der er tale om kapitalforvalternes holdning.” [Original fremhævning, *Pressenævnet*]

Den 16. november 2021 klagede [Klager] til Pressenævnet over artiklen. I forbindelse med sin klage over brud på god presseskik fremsendte [Klager] ligeledes en anmodning om genmæle i medfør af medieansvarslovens § 36, som hun bad Pressenævnet om at anmode Dagbladet Arbejderen om selvstændigt at forholde sig til. [Klager] anmodede i den forbindelse om at få bragt følgende genmæletekst i Dagbladet Arbejderen:

”Vedrørende artiklen bragt af Arbejderen den 22. september 2021 om ”[Universitetet] har investeret 2,1 millioner i firmaer på Vestbredden” har Arbejderen fejlagtigt citeret [Universitetet]s koncerncontroller [Klager]. [Klager] har på intet tidspunkt givet udtryk for sin holdning til [Universitetet]s investeringer, hverken på vegne af [Universitetet] eller egne vegne, men blot videreformidlet fakta og oplysninger

leveret af [Universitetet]s kapitalforvaltere. Det fremgår tydeligt af mailkorrespondancen, at der er tale om kapitalforvalternes holdning. ”

Den 22. november 2021 besvarede Dagbladet Arbejderen [Klager]s anmodning og oplyste, at mediet på baggrund af henvendelsen har rettet artiklen, ligesom der er blevet indsat et genmæle i bunden af artiklen. Rettelserne samt genmælet er indsat i artiklen ovenfor.

[Klager] tilkendegav herefter over for Pressenævnet, at hun er tilfreds med Dagbladet Arbejderens håndtering af hendes anmodning om genmæle, men at hun fortsat ønsker Pressenævnets stillingtagen til, hvorvidt Dagbladet Arbejderen har handlet i strid med god presseskik i forbindelse med artiklen.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

[Klager] har henvist til, at der i den påklagede, oprindelige artikel fremgår udsagn, som stammer fra en mailkorrespondance, hun har haft med Dagbladet Arbejderen i en periode fra januar til juli måned 2021. De pågældende mails indeholdt fakta og videreformidlede oplysninger fra [Universitetet]s kapitalforvaltere.

[Klager] har anført, at Dagbladet Arbejderen har handlet i strid med god presseskik i forbindelse med artiklen. Således har [Klager] på intet tidspunkt fået at vide, at hun ville blive citeret, ligesom hun ikke er blevet hørt eller har fået forelagt, hvad hun er citeret for i artiklen. Hertil kommer, at det i artiklen fremstår som om, [Klager] har en mening og udtaler sig om [Universitetet]s investeringer, hvilket ikke er korrekt. I de omtalte mails har [Klager] på intet tidspunkt givet udtryk for sin holdning til [Universitetet]s investeringer, hverken på vegne af universitetet eller på egne vegne, idet hun, som anført ovenfor, alene har videreformidlet fakta og oplysninger fra [Universitetet]s kapitalforvaltere.

2.2 Dagbladet Arbejderens synspunkter

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

Dagbladet Arbejderen har oplyst, at mediet har gennemlæst den påklagede artikel og sammenholdt den med den forudgående mailkorrespondance mellem [Klager] og journalisten bag artiklen. I forlængelse heraf har Dagbladet Arbejderen konstateret, at den oprindelige artikel ikke levede op til god presseskik, da den indeholdt forkerte oplysninger. Dette har Dagbladet Arbejderen beklaget og undskyldt over for [Klager].

Dagbladet Arbejderen har oplyst, at artiklen efterfølgende er blevet rettet, ligesom [Klager]s genmæle er blevet indsat i bunden af artiklen. [Klager] har tilkendegivet over for Dagbladet Arbejderen, at hun er tilfreds med de foretagne rettelser og tilføjelsen af genmælet.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Anne Louise Bormann, Anja Lundberg Andersen, Ulrik Holmstrup og Marlene Borst Hansen.

God presseskik

Korrekt information og forelæggelse

[Klager] har klaget over, at Dagbladet Arbejderen har citeret hende i artiklen på en ukorrekt og misvisende måde.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A. 1.

Til støtte for klagen har [Klager] anført, at det i artiklen ukorrekt fremstår som om, hun på egne vegne og på vegne af [Universitetet] har udtalt sig om universitetets omtalte investeringer.

På baggrund af sagens oplysninger har Pressenævnet lagt til grund, at den påklagede artikel indeholder oplysninger, som [Klager], som led i sin stilling som koncerncontroller hos [Universitetet], har videreformidlet til Dagbladet Arbejderen fra [Universitetet]s kapitalforvaltere. I rettelsen, som Dagbladet Arbejderen den 22. november 2021 har indsat nederst i artiklen, har mediet medgivet, at den oprindelige artikel indeholdt en ukorrekt gengivelse af de videreformidlede oplysninger:

”RETTELSE:

Denne artikel er rettet af redaktionen den 22. november 2021. I en tidligere version har Arbejderen fejlagtigt citeret [Universitetet]s koncerncontroller [Klager]. [Klager] har på intet tidspunkt givet udtryk for sin holdning til [Universitetet]s investeringer, hverken på vegne af [Universitetet] eller egne vegne, men blot videreformidlet fakta og oplysninger leveret af [Universitetet]s kapitalforvaltere. Det fremgår tydeligt af mailkorrespondancen, at der er tale om kapitalforvalternes holdning.”

Pressenævnet finder, at Dagbladet Arbejderen har handlet i strid med god presseskik ved i den oprindelige artikel ukorrekt at have fremstillet de af [Klager] videreformidlede oplysninger fra [Universitetet]s kapitalforvaltere som [Klager]s egne citater. Nævnet bemærker, at fremstillingen i artiklen samtidig er sket på en måde, som kan være krænkende og skadelig for [Klager], eftersom kilden [Den studerende] i artiklen retter kritik mod [Klager] på baggrund af de påklagede citater. På den baggrund, og uanset at Dagbladet Arbejderen efterfølgende har rettet artiklen, udtaler nævnet kritik.

Offentliggørelse af Pressenævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af Dagbladet Arbejderen at offentliggøre følgende til Pressenævnets logo som illustration:

”[rubrik]

Pressenævnet kritiserer Dagbladet Arbejderen.

[underrubrik]

Dagbladet Arbejderen får kritik for at have ladet faktiske oplysninger, som en person havde videreformidlet til mediet fra tredjemand, fremstå som udtalelser fra den pågældende person.

[tekst]

Dagbladet Arbejderen omtalte i en artikel i september 2021, at et universitet havde investeret i virksomheder, der opererer i ulovlige israelske bosættelser.

I artiklen fremkom udtalelser fra en koncerncontroller fra det pågældende universitet, hvor udtalelserne fremstod som om, hun kommenterede de konkrete investeringer.

Koncerncontrolleren klagede til Pressenævnet over, at vedkommende var blevet citeret i artiklen. Klagen angik navnlig, at koncerncontrolleren aldrig havde udtalt sig til Dagbladet Arbejderen om de konkrete investeringer, men at vedkommende alene havde videreformidlet oplysninger herom fra universitetets kapitalforvaltere.

Pressenævnet kritiserer, at Dagbladet Arbejderen i artiklen ukorrekt har fremstillet oplysningerne fra universitetets kapitalforvaltere som udtalelser fra koncerncontrolleren.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på pressenaevnet.dk”

Offentliggørelse af nævnets kendelse skal ske snarest på de af mediets platforme, hvor den påklagede artikel har været bragt. Offentliggørelse skal bestå i en selvstændig artikel med Pressenævnets logo som illustration. Artiklen skal prioriteres, f.eks. med placering på en forside i mindst et døgn efter kritikens offentliggørelse.

Pressenævnets offentliggørelsestekst skal bringes uden reklamer i teksten. Endvidere skal denne artikel være offentligt tilgængelig som en selvstændig artikel i overensstemmelse med prioriteringen af den påklagede artikel, og i en periode svarende til den periode, hvor den påklagede artikel har været tilgængelig.

Endelig skal der oprettes et link med teksten ”Pressenævnet har udtalt kritik af artiklen” direkte til nævnets kendelse på www.pressenaevnet.dk ved starten af brødteksten i den påklagede artikel, hvis den fortsat er tilgængelig på hjemmesiden og ikke er ændret på de punkter, hvor nævnet har udtalt kritik.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes i redaktionelle artikler i mediet.

Afgjort den 18. januar 2022